

Asia: 1272/03.01.00/2018

Hallituksen esityksen luonnos laeiksi hallinnon yhteisistä sähköisen asiointin tukipalveluista sekä julkisen hallinnon yhteispalvelusta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Pyydettyinä lausuntonani esitän;

Yleistä

Euroopan unionin tietosuojasetusta 2016/679 on sovellettu 25.5.2018 alkaen. Näin ollen nyt käsillä olevaa ehdotusta ja lakeja, joita esitetään muutettaviksi on arvioitava sekä edellä mainitun tietosuojasetuksen että perustuslain 10 §:n kannalta.

Esityksessä on kysymys henkilötietojen käsittelystä, jonka oikeusperusteena on tietosuojasetuksen 6 artiklan 1 kohdan c ja e alakohdat (lakisääteisen velvoitteen noudattaminen, julkisen vallan käyttäminen). Siitä, mitä ja miten edellä mainittujen asetusten kohtien mukaisesti kansallisessa laissa on kansallisen liikkumavaran käytön tilanteessa säädettävä, on lausuttu tietosuojasetuksen 6 artiklan 2 ja 3 kohdissa. Sanotun artiklan 3 kohta vastaa pitkälti eduskunnan perustuslakivaliokunnan vakiintuneessa lausuntokäytännössään edellyttämää henkilötietojen suojasta säädettäessä.

Valtuutukset ja muut tahdonilmaukset rekisteröidään siten kuin nyt voimassa olevassa tukipalvelulaissa säädetään. Samoin valtuutuksen voimassaolo tarkistetaan. Näin saatuja tietoja säilytetään laissa säädetty aika. Rekisteri on kansallinen. Koska siihen ja sen rekisterinpitäjän toimintaan sovelletaan nyttemmin tietosuojasetusta esitän arvioitavaksi, pitäisikö hallituksen esitykseen sisällyttää myös koko järjestelmää koskeva, tietosuojasetuksen tarkoittama vaikutusten arviointi. Muutoin arvioni nyt käsiteltävän esityksen osalta on, että siinä on huomioitu, jäljempänä

mainitseminen poikkeuksin, hyvin tietosuoja-asetuksen ja perustuslain vaatimukset henkilötietojen suojalle.

Erityistä

Tulipalvelulain 12 a §

Esityksen mukaan rekisteröidyn tietosuoja-asetuksen 18 artiklan mukaisesta oikeudesta rajoittaa tietojensa käsittelyä tehtäisiin asetuksen 23 artiklaan sisältyvän kansallisen liikkumavaran sallimat poikkeukset tähän rekisteröidyn oikeuteen.

Asia on esitetty epäselvästi, sillä esityksen perustelujen mukaan tukipalvelulain mukaisiin tukipalveluihin sovellettaisiin lähtökohtaisesti vain 18 artiklan 1 kohdan a alakohtaa, jonka mukaan käsittelyä on rajoitettava, kun rekisteröity kiistää henkilötietojensa oikeellisuuden. Kuitenkin muualla esityksessä ja esityksen lakitekstissä on esitetty 12 a § "Oikeus käsittelyn rajoittamiseen" on kirjoitettu siten, että kyseinen lainkohta sulkisi pois kaikki tietosuoja-asetuksen 18 artiklaan perustuvat rekisteröidyn rajoittamisoikeuden perusteet pois. Rekisteröity ei siis saisi vastustaa henkilötietojensa käsittelyä vaikka ne olisivat virheellisiä?

Asiassa on arvioitava, onko esityksessä perusteltu 23 artiklan sallima rekisteröidyn oikeuksia koskevan poikkeuksen käyttö 23 artiklaan sisältyvillä perusteilla. Sanotun 23 artiklan sisältöä on kuvattu asetuksen johdanto-osan 73 kappaleessa. Esityksen mukaan vastustamisoikeuden rajoittamisperusteita ovat; se, että asialla on vähäinen merkitys rekisteröidyn oikeusasemalle, järjestelmämuutoksista aiheutuvilla kustannuksilla, hallinnollisella taakalla ja sillä, ettei tukipalvelua voisi käyttää sähköiseen asiointiin. Esityksen mukaan rekisteröidyn oikeudesta rajoittaa henkilötietojensa käsittelyä aiheutuisi kustannuksia, jotka esityksen mukaan "voisivat olla yhteiskunnan tasolla merkittäviä". Näin ollen esityksen mukaan voidaan katsoa, että kyseessä on sellainen jäsenvaltion julkiseen etuun liittyvä tärkeä tavoite, joka mahdollistaa tietosuoja-asetuksen 23 artiklan 1 kohdan e alakohdan nojalla poikkeamisen 18 artiklaan perustuvan rekisteröidyn oikeuden soveltamisesta.

Käsitykseni, ottaen huomioon edellä esittämäni hankaluus asian arviointiin, on kuitenkin, ettei pelkkä tietotekninen hankaluus tai siitä aiheutuvat kustannukset ole perusteita, joita 23 artiklan 1 kohdan e alakohdassa on tarkoitettu.

Esityksessä ei ole myöskään käsitelty asiaa riittävästi 23 artiklan 2 kohdan vaatimalla tavalla.

Esitän, että asian jatkovalmistelussa arvioitaisiin uudelleen esitetyn 12 a §:n lainmukaisuus.

Viittaussäännökset

Esityksessä viitataan monissa kohdissa tietosuojalakiin. Sitä koskeva hallituksen esitys 9/2018 vp on edelleen eduskunnassa käsiteltävänä. Asialla voi olla merkitystä nyt käsitellyssä olevanlain voimaantuloajankohdan kannalta.

Reijo Aarnio

tietosuojavaltuutettu

Aarnio Reijo
Tietosuojavaltuutetun toimisto